СОВЕТ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

площадь Советская, д.14, г.Арск, 422000

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫ

Совет мәйданы, 14 нче йорт, Арча шәһәре, 422000

Тел. (84366)3-11-33, факс (84366)3-01-33, 3-14-33. E-mail: archa@tatar.ru. www.arsk.tatarstan.ru

Арча раайон Советы
КАРАРЫ

«_09_ »_февраль_ 2026 ел **№ _35_**

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы җирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актларына һәм норматив хокукый актлары проектларына коррупциягә каршы экспертиза уздыру тәртибе турында

“Коррупциягә каршы көрәш турында” 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы, “Норматив хокукый актларның һәм норматив хокукый актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасы турында” 2009 елның 17 июлендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законнар, “Норматив хокукый актларның һәм норматив хокукый актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасы турында” 2010 елның 26 февралендәге 96 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары, “Татарстан Республикасында коррупциягә каршы көрәш турында” 2006 елның 4 маендагы 34-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, “Аерым норматив-хокукый актларга һәм норматив-хокукый актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза уздыру Тәртибен раслау һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында” Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 24 декабрендәге 883 номерлы карары нигезендә Арча район Советы карар чыгарды:

1. Әлеге карарга кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы җирле үзидарә органнарының норматив-хокукый актларына һәм норматив-хокукый актлары проектларына коррупциягә каршы экспертиза уздыру Тәртибен расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (http:pravo.tatarstan.ru) яки Арча муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Арча район Советының законлылык, җәмәгать тәртибен саклау һәм җирле үзидарә буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Арча муниципаль районы башлыгы,
Арча район советы рәисе А.Г.Хисаметдинов

Татарстан Республикасы Арча
Район Советы карарына
от 09 феврал 2026 ел №35
кушымта

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларына һәм норматив хокукый актлары проектларына коррупциягә каршы экспертиза уздыру тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге тәртип:

Татарстан Республикасы Арча район Советының (алга таба – Совет);

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы башлыгының (алга таба – башлык);

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы башкарма комитетының (алга таба – Башкарма комитет);

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы составына керүче җирлекләр Советлары һәм Башкарма комитетларының (алга таба – җирлек Советы, җирлек башкарма комитеты) муниципаль хокукый актларына һәм норматив хокукый актлар проектларына коррупциягә каршы экспертизаның хокукый һәм оештыру нигезләрен билгели.

1.2. Коррупциягә каршы экспертиза муниципаль норматив-хокукый актларда (алга таба – актларда) һәм җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары проектларында (алга таба – актлар проектларында) коррупциоген факторларны ачыклау һәм аларны алга таба бетерү максатларында үткәрелә.

1.3. “Норматив хокукый актларга һәм норматив хокукый актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза турында” 2009 елның 17 июлендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә коррупциоген факторлар булып хокук кулланучы өчен гомуми кагыйдәләрдән искәрмәләрне нигезсез рәвештә куллануның киң чикләрен яисә нигезсез куллану мөмкинлеген билгели, шулай ук билгесез, гражданнарга һәм оешмаларга үтәлүе кыен һәм (яисә) авыр таләпләр һәм шуның белән коррупция күренеше өчен шартлар тудыра торган актлар, актлар проектлары нигезләмәләре тора.

1.4. Коррупциягә каршы экспертиза Совет, башлык, башкарма комитет, җирлек Советы, җирлек башкарма комитеты актлары һәм проектларына карата, аларга хокукый экспертиза үткәргәндә һәм аларны куллануга мониторинг ясаганда үткәрелә.

1.5. Актларга һәм актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2010 елның 26 февралендәге 96 номерлы карары (алга таба – Методика) белән расланган Норматив хокукый актларга һәм норматив хокукый актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза уздыру методикасы нигезендә башлык күрсәтмәсе белән билгеләнгән вазыйфаи зат тарафыннан уздырыла.

2. Актларның һәм актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасы

2.1. Актларга һәм актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза билгеләнгән вазыйфаи зат тарафыннан акт проектларына хокукый экспертиза үткәрү һәм аларны куллануны мониторинглау барышында уздырыла.

2.2. Коррупциягә каршы экспертиза уздыру өчен актлар проектлары акт проектын эшләү өчен җаваплы затлар (алга таба – эшләүче) тарафыннан вазыйфаи затка җибәрелә.

2.3. Акт проекты Коррупциягә каршы экспертизага кергәндә вазыйфаи зат кирәкле мәгълүматларны исәпкә алу журналына кертә һәм акт проектына коррупциягә каршы экспертиза үткәрә.

2.4. Вазыйфаи зат коррупциягә каршы экспертиза үткәрү процессында кирәк булган очракта өстәмә материаллар яки мәгълүмат соратып ала. Сорала торган материаллар һәм мәгълүмат вазыйфаи затка сорату алынганнан соң өч көн эчендә тапшырылырга тиеш.

2.5. Коррупциягә каршы экспертиза нәтиҗәләре Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы тарафыннан раслана торган форма буенча актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза йомгаклары буенча вазыйфаи зат әзерләгән Бәяләмәдә чагыла.

Бәяләмә акт проектын эшләүче тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш.

2.6. Коррупциягә каршы экспертиза нәтиҗәләре буенча бәяләмәгә вазыйфаи зат кул куя.

2.7. Коррупциягә каршы экспертиза уздырганда ачыкланган коррупция күренеше өчен шартлар тудыруга ярдәм итә торган нигезләмәләр эшләүче тарафыннан акт проектын эшләп бетерү стадиясендә, эшләүче коррупциягә каршы экспертиза нәтиҗәләре белән танышкан көннән алып өч көн эчендә билгеләнергә тиеш. Эшләп бетерелгән акт проекты кабат экспертиза уздыру өчен эшләүче тарафыннан вазыйфаи затка җибәрелә.

2.8. Бәяләмәдә күрсәтелгән коррупциоген факторларны бәяләгәндә килеп чыга торган каршылыклар килештерү киңәшмәләре уздыру юлы белән хәл ителә.

2.9. Актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза үткәрү срогы алар кергән көннән алып ун көн тәшкил итә.

2.10. Акт проекты вазыйфаи затның бәяләмәсе белән бергә Татарстан Республикасы Арча районы Прокуратурасы һәм “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы” муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнарының хокук булдыру эшчәнлеге мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек турындагы килешүдә билгеләнгән тәртиптә коррупциягә каршы экспертиза уздыру өчен Татарстан Республикасы Арча районы прокуратурасына җибәрелә.

2.11. Элек расланган гамәлдәге актлар буенча Коррупциягә каршы экспертиза мониторинг тәртибендә уздырыла.

Коррупциягә каршы экспертиза үз көчен югалткан яки гамәлдән чыгарылган актларга карата үткәрелми.

2.12. Яңа кабул ителгән актлар буенча коррупциягә каршы экспертиза алар

кабул ителгәннән соң ун көн эчендә үткәрелә, әгәр ул башлангыч проекттан аерылып торса (кабул ителгән актның эчтәлеген аның проекты белән чагыштырганда үзгәртми торган орфографик хаталарны һәм тасвирламаларны төзәтү искәрмә булып тора).

2.13. Элек расланган гамәлдәге актларга коррупциягә каршы экспертиза уздырганда төзелә торган бәяләмә мәҗбүри характерда була.

3. Коррупциягә каршы экспертиза нәтиҗәләре турында мәгълүмат

3.1. Белешмәләр коррупциягә каршы экспертизага кергән актлар һәм норматив хокукый актлар проектларын исәпкә алу журналында чагыла.

3.2. Хисап журналы үз эченә ала:

- коррупциягә каршы экспертизага акт (акт проекты) керү датасы;
- эшләүче турында белешмәләр;
- акт исеме (акт проекты);
- коррупциягә каршы экспертиза нәтиҗәләре (коррупциоген факторлар ачыкланган очракта-аларның саны һәм кыскача характеристика).

4. Актларның һәм актлар проектларының коррупциягә каршы бәйсез экспертизасы

4.1 Коррупциягә каршы бәйсез экспертиза Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы тарафыннан актларга һәм акт проектларына коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру буенча экспертлар сыйфатында аккредитацияләнгән юридик затлар һәм физик затлар тарафыннан методика нигезендә үткәрелә.

4.2. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, оешмаларның хокукый статусын билгели торган яисә ведомствоара характердагы актлар проектларына коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру мөмкинлеген тәэмин итү максатларында акт проектларын эшләүчеләр күрсәтелгән проектларны коррупциягә каршы экспертизага җибәрү көненә туры килә торган эш көне дәвамында электрон почта адресын, коррупциягә каршы бәйсез экспертиза нәтиҗәләре буенча бәяләмәләр кабул итү башлану һәм тәмамлану даталарын күрсәтеп, "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә esia.tatar.ru сайтында урнаштыралар. Коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру срогы биш эш көненнән ким була алмый.

4.3. Коррупциягә каршы бәйсез экспертиза нәтиҗәләре Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы тарафыннан раслана торган форма Бәяләмәсендә чагыла.

4.4. Коррупциягә каршы бәйсез экспертиза нәтиҗәләре буенча нәтиҗә тәкъдим характерында була һәм ул җибәрелгән зат тарафыннан аны алган көннән алып 30 көн эчендә мәҗбүри каралырга тиеш. Карау нәтиҗәләре буенча Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы тарафыннан актларга һәм актлар проектларына коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру буенча экспертлар сыйфатында аккредитацияләнгән юридик затларга һәм физик затларга дәлилләнгән җавап җибәрелә, моңа нәтиҗәдә ачыкланган коррупциоген факторларны бетерү ысулы турында тәкъдим булмаган очраклар керми.

4.5. Норматив хокукый актларга (норматив хокукый актлар проектларына) коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру рөхсәт ителми:

а) хөкем ителүе кире алынмаган яисә кире алынмаган гражданнар тарафыннан;

б) коррупциячел хокук бозу кылган өчен ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү (вазыйфасыннан азат итү) рәвешендә түләтүләр кулланылуы турындагы белешмәләр ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителгән затлар реестрына кертелгән гражданнар тарафыннан;

в) “Норматив хокукый актларга һәм норматив хокукый актлар проектларына коррупциягә каршы экспертиза турында"2009 елның 17 июлендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның 3 статьясындагы 1 өлешенең 3 пунктында күрсәтелгән органнарда һәм оешмаларда эшчәнлек алып баручы гражданнар тарафыннан;

г) халыкара һәм чит ил оешмалары тарафыннан;

д) чит ил агенты функцияләрен үтәүче коммерциячел булмаган оешмалар тарафыннан.

5. Актларны мониторинглау

5.1. Актларны мониторинглау законнарга каршы килә торган актларны ачыклауны, шулай ук гамәлдәге актлардан коррупция факторларын хокукый кулланганда бетерүне тәэмин итә.

5.2. Актлар мониторингы ел саен бүлек тарафыннан раслана торган норматив хокукый актлар мониторингы планы (алга таба – актлар мониторингы планы) нигезендә үткәрелә. Башлыкның тиешле йөкләмәсе булганда актлар мониторингы актлар мониторингы планына үзгәрешләр кертмичә генә гамәлгә ашырыла.

5.3. Актлар мониторингы планы проекты инициативаның түбәндәге субъектлары тәкъдимнәре нигезендә вазыйфаи зат тарафыннан эшләнә:

- Совет;
- Башлык;
- Башкарма комитет;
- Җирлек советы;
- Җирлек башкарма комитеты;
- гражданлык җәмгыяте институтлары.

5.4. Актлар мониторингы планы проектына тәкъдимнәр әзерләгәндә әлеге Нигезләмәнең 5.3 пунктында күрсәтелгән инициатива субъектлары (алга таба – инициатива субъектлары) тарафыннан исәпкә алыналар:

Россия Федерациясе Федераль Җыенына Россия Федерациясе Президентының Еллык юлламасында билгеләнгән Россия Федерациясе законнарын үстерүнең төп юнәлешләре;

тиешле чорга Россия Федерациясе Хөкүмәте эшчәнлегенең төп юнәлешләре;

Россия Федерациясе Конституция суды, кеше хокуклары буенча Европа Суды, Россия Федерациясе Югары суды карарлары;

Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Татарстан Республикасы

Рәисенең еллык юлламасында билгеләнгән Татарстан Республикасы законнарын үстерүнең төп юнәлешләре;

тиешле чорга Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты эшчәнлегенең төп юнәлешләре;

Татарстан Республикасы Конституция суды, Татарстан Республикасы Югары суды карарлары;

Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының территориаль органы, Арча районы прокуратурасы тәкъдимнәре.

5.5. Актларны мониторинглау планы проектына тәкъдимнәр үз эченә актларны мониторинглау планына кертү өчен тәкъдим ителә торган Совет, башлык, башкарма комитет, җирлек Советы, җирлек башкарма комитеты актлары исемлеген, аларны актларны мониторинглау планына кертү кирәклеген нигезләү, инициатива субъектының исемен һәм актны мониторинглауны үткәрү срогын алырга тиеш.

5.6. Актлар мониторингы планы проектына тәкъдимнәр ел саен агымдагы елның 1 ноябренә кадәр тапшырыла.

5.7. Вазыйфаи зат инициатива субъектларыннан кергән тәкъдимнәрне анализлый, норматив хокукый актлар мониторингы планы проектын төзи һәм агымдагы елның 1 декабренә кадәр аны башлыкка раслау өчен кертә.

5.8. Актларны мониторинглау планы ел саен агымдагы елның 31 декабренә кадәр башлык тарафыннан раслана.

5.9. Акт мониторингын уздыру вазыйфаи зат тарафыннан актлар мониторингы планында билгеләнгән срокта гамәлгә ашырыла.

5.10. Акт мониторингы нәтиҗәләре вазыйфаи зат әзерләгән һәм инициатива субъектына җибәрелә торган Бәяләмәдә чагыла. Уздырылган акт мониторингы йомгаклары буенча инициатива субъекты актлар мониторингы планында билгеләнгән срок тәмамланганнан соң утыз көн эчендә норматив актка үзгәрешләр кертү турында йә норматив актның яисә аның аерым нигезләмәләренең үз көчен югалтуын тану турында акт проектын әзерли һәм билгеләнгән тәртиптә советка, башлыкка, Башкарма комитетка, җирлек Советына, җирлек башкарма комитетына, җирлек башкарма комитетына кертә.

5.11. Вазыйфаи зат календарь ел йомгаклары буенча актлар мониторингы планын гамәлгә ашыруга анализ ясый һәм 1 мартка кадәр башлыкка узган ел өчен актлар мониторингы нәтиҗәләре турында мәгълүмат тапшыра, анда актлар мониторингы планының үтәлешенә йомгак ясала (алга таба – актлар мониторингы нәтиҗәләре турында мәгълүмат).